

*Соматизмите със значение 'теме' в българския
и в румънския език: метафорични значения в полето
на народната географска терминология*

Боряна Емилиянова (Велико Търново)

В статията разглеждат се метафоричните значения на названията на темени в българския и румънския народен географски терминологичен език: болг. *теме* 'верх на гора, лишена от растителност', 'хребет (гора), лишена от растителност', 'горна част на хребта (гора)', 'горна част на възвишението, обикновено равна или закръглена'; рум. *creștet* 'остър връх на гора, скала, възвишението', 'хребет на гора, възвишението'. И в българския, и в румънския език, названията на темени изразяват концептуални метафори ГОРА – ЕТО ЧЕЛОВЕК и ВОЗВИШЕНИЕ – ЕТО ЧЕЛОВЕК. Разлика в метафоричните значения на термините в тези два езика може да се обясни с различията в основните значения на соматизмите.

In this paper the metaphorical extensions of the body parts terms for the top of the head are examined in Bulgarian and Romanian geographical lexis. The body parts terms for the top of the head have the following metaphorical meanings as generic terms: Bulg. *теме* 'the top of the head', 'a mountain summit without vegetation', 'a ridge (of a mountain) without vegetation', 'the upper part of a ridge (of a mountain)', 'the upper part of an eminence, especially when rounded or flat'; Rom. *creștet* 'the top of the head', 'peak, the sharp top of a mountain, of a rock or an eminence', 'the crest of a mountain or an eminence'. In both Romanian and Bulgarian languages the body parts terms for the top of the head express the conceptual metaphors THE MOUNTAIN IS A PERSON and THE EMINENCE IS A PERSON. The differences in the metaphorical meanings of the terms in these two languages could be explained by the differences in their general meaning as body parts terms.

Ключови думи: метафора, соматизъм, тема, географски термин

В народната географска терминология на различни езици са широко разпространени метафорични термини, които произлизат от соматизми – названия на части от тялото на човека и на животните. Метафоричното назоваване на формите на релефа с названията на частите на тялото е семантична универсалия, основана на действието на принципите на антропоморфизма и на зооморфизма в езика.

Соматизмите с основно значение 'теме' са срещани в народната географска терминология на различни езици, най-често с преносно значение 'връх', например:

алт. *těbĕ* ‘теме’, ‘хълм, възвишение’; тюрк. *tene* ‘връх, възвишение, могила, хълм’, от сттюрк. *töpü* ‘теме’, ‘глава’, ‘връх’ (Мурзаев 1984: 548, 549); арм. *gaġam* ‘теме’, ‘връх на планина, на дърво’ (Мурзаев 1984: 137); ит. *cocuzzolo* ‘най-високата част на главата’, ‘планински връх’ (Enciclopedia De Agostini); лат. *vertex* ‘теме’, ‘връх (на планина, на дърво)’ (ЛБР: 765); нем. *Scheitel* ‘път на прическа’, ‘теме’, ‘вододел’, книж. ‘връх (на планина и др.)’ (Мултитран); рус. *темя* ‘теме’, ‘връх (на планина, хълм и под.)’ (Ефремова); *теменная земля* ‘нива, разположена на височина’ (Фасмер 4: 40); чеш., словаш. *těmě, temeno* ‘теме’, ‘връх на планина’, ‘извор’¹ (Малко 1974: 73).

Названията на темето в българския и в румънския език също са развили метафорични значения, с които са навлезли в полето на народната географска терминология.

1. Значения на българския соматизъм *теме*.

Вътрешната форма на бълг. *теме* е неясна. Думата произлиза от праслав. **tĕmę*, запазено в почти всички славянски езици, но без сигурни връзки в други ие. езици. За произхода на праслав. **temę* има различни хипотези: възможно близко със стслав. **ТЪНЖ**, **ТАТН** ‘сека’, гр. *τέμνω* ‘режа’, подобно на нем. *Scheitel* ‘теме’ и *scheiden* ‘деля’ (Фасмер 4: 41); от ие. **tweH-men* > праслав. **temę* ‘горна част на тялото’, **twoH-men* > гр. *σῶμα* ‘тяло’ (БЕР 7: 927); от корен **te* < ие. **(s)tei-*, **(s)toi-* ‘остър’, със суфикс *-men-*, като в този случай по-старото значение в славянските езици би било ‘връх’ (Черних 2: 235) и др. (вж. ЕСУМ 5: 579–580).

В българския език соматизмът *теме* се определя като ‘горната и задната част на човешка глава’ (СТРБЕ 1994: 875), ‘горната част на главата между челото и тила’, ‘горната част на човешка глава’ (БЕР 7: 926). В някои топонимични монографии бълг. *теме* се описва само като ‘задна част на главата’ (Ковачев 2013: 717; Ликовски 2011: 532).

Други значения на термина са ‘главата на овца над рогата’ (Трънчовица, Никополско), ‘слабини’, ‘небце; купол на сграда’ (БЕР 7: 926)².

¹ Това значение може да се сравни с метафоричното значение ‘извор’ при названията на главата в различни езици, срв. бълг. *глава* ‘заоблена височина, връх с обла форма’, ‘извор; начало на река’ (Димитрова-Годорова 1987: 110); англ. *head* ‘глава’, ‘извор на река’, ‘(геогр.) нос’; тюрк. *баш*, *бас* ‘глава’, ‘връх’, ‘извор’ и др. (Мурзаев 1974: 134).

² БЕР предполага за диалектните значения ‘слабини’ и ‘небце’ връзка с представата за специфичната мекост на темето на новороденото и малкото дете, като сравнява с т. н. *меко неб-*

В БЕР, както и в български тълковни речници (вж. напр. СТРБЕ 1994), за думата *теме* не се посочват преносни значения, свързани с описание на форми на релефа. Такова значение откриваме в Българско-английски речник, където като съответствие на бълг. *теме* (на планина) се посочва англ. *summit* ‘връх’ (БАР 2: 917).

В топонимични изследвания соматизмът *теме* се отбелязва със следните преносни значения на народен географски термин:

- 1) ‘гол връх’ (Ботевградско; Софийско) (Михайлова 2008: 215; Ликовски 2011: 532); вероятно с това значение и в МИ *Тѐмето*, Ловешко, високо голо бърдо (Ковачев 2013: 717); в две МИ в Пернишко: *Голѐмите теменà*, две конусообразни височини над билото на планината Голо бърдо; *Мàлите теменà*, издигнатини над билото на планината Голо бърдо (Велев 2010: 124, 196);
- 2) ‘част от склона, която е под билото’ (Брезнишко) (Велев 2009: 142); ‘горна част на било’ (Димитрова-Тодорова 1988: 263); ‘гола страна на било’ (Брезнишко, Пернишко) (Димитрова-Тодорова 1987: 112, 116, 121);

Соматизмът *теме* е разпространен в македонските говори с метафоричното значение ‘най-горната заравнена част на планина, заравнен планински връх’ (Таймища, Кичевско) (Видоески: 157).

В съвременния географски дискурс и в планинарския жаргон на българския език думата е актуална със значение, близко да посочените по-горе. В „Географски речник на България“ на Ж. Чанков думата *теме* често се използва при описание на планински върхове, като название за най-горната част на върха (Чанков 1958: 41, 44, 48, 138, 139, 141, 339). Терминът се среща в различни източници, свързани с географския дискурс и с планинарския жаргон – кратки пътеписи, описания на туристически маршрути, интернет форуми за туризъм, метеорология и др. В тези случаи бълг. *теме* също се отнася за горната част на върха, обикновено определяна като заравнена, заоблена или гола. По-рядко терминът *теме* се отнася към други изпъкнали земни форми: рид, скала, хълм, ребро³. Можем да формулираме метафоричното значение на соматизма *теме* в съвременния географски дискурс като ‘най-горната част на планински връх или на височина, обикновено равна или заоблена’ (Емилиянова 2015).

це (БЕР 7: 927). Значението ‘небце’ може да се свърже по-скоро със значението ‘купол’, като в този случай то е мотивирано от представата за вътрешната част на купола, срв. описанието на Геров „горната част на устата между зъбите и грълото, что е като кубе вдлъбната; небо, небце“ (Герв 5: 393); представата за темето като вътрешната страна на купол отразява и словен. *téme* ‘теме’, ‘таван (в минното дело)’ (цит. по Фасмер 4: 41).

³ В българската народна географска терминология соматизмът *ребро* се отбелязва с метафоричните значения ‘склон, прорязан от порои; изпъкнал склон; остро било; извита местност, обикновено склон’ (Димитрова-Тодорова 1987: 112).

2. Значения на румънския соматизъм *creștet* ‘теме’.

Рум. *creștet* ‘теме’ произлиза от глагола *a crește* ‘раста’. Първоначално терминът е имал абстрактното значение ‘растеж’, по-късно ‘точката, до която някой е пораснал’ и накрая ‘най-високата точка’ (DLR 1: 902).

Рум. *creștet* ‘теме’ обозначава определено място на главата, считано за среда или за най-високата точка: ‘средата на горната част на главата’ (DUILR 3: 152), ‘върхът на главата, най-високата точка на главата’, също и ‘косата (на върха) на главата’ (DLR 1: 902; DEX). Различно определение на *creștet* дава Л. Шаиняну: ‘средата на горната част на главата (откъдето космите се разделят в различни посоки)’ (Шаиняну)⁴.

Прави впечатление, че румънският соматизъм *creștet* се описва като ‘върх’ (*vârf*) ‘точка’ (*punct*) (DLR 1: 902) или ‘среда’ (*mijloc*) (DUILR 3: 152, Шаиняну). Представата за темето в румънския език като ‘върх’ е пренесена и в народната географска терминология, където рум. *creștet* ‘теме’ има следните метафорични значения:

- 1) ‘остър връх (на планина, скала, дърво и др.)’ (DLR 1: 902); ‘най-високата точка, връх (на планина, скала и др.)’ (DLR 1: 902); ‘остър връх на височина’ (окр. Долж; Мехединц); ‘планински връх’ (окр. Алба) (DEL 1: 165);
- 2) ‘хребет, било’ (DLR 1: 902); ‘най-горната заострена част на планинска верига; пресечна линия на склоновете; вододел’ (на различни места в Румъния), ‘къс остър хребет на височина; връх’ (DEL 1: 165).

Със значенията ‘върх’ и ‘хребет’ румънският соматизъм *creștet* ‘теме’ е актуален в съвременния румънски език, както в географския дискурс, така и в ежедневно-битовата реч.

Като обозначение за връх на височина рум. *creștet* ‘теме’ се отбелязва в DELR само в отделни селища в три окръга на страната (DEL 1: 165). Възможно е в народната географска терминология, за разлика от книжовния език, тези значения да са били изместени от значението ‘хребет’ в резултат от сближение с метафоричния народен географски термин *creastă* ‘гребен на птица’, ‘планински хребет’. Вероятно двата термина *creștet* и *creastă* са свързани по народна етимология⁵. Те са много близки фор-

⁴ Същата дефиниция срещаме при лат. *vertex* ‘теме’ < *vertō* (*vortō*) ‘въртя’: “*inde propter flexum capillorum pars summa capitis*” (Квинтилиан, цит. по DELL: 1281, 1282). Вероятно областта на това място на главата се има предвид при определенията на бълг. *теме* в някои източници като ‘задната част на главата’ (Ковачев 2013: 717; Ликовски 2011: 532) или като ‘горната и задната част на главата’ (СТРБЕ 1994: 875).

⁵ В съвременната румънска лингвистика се счита, че рум. *creștet* няма общ произход с рум. *creastă*, което произлиза от лат. *crīsta* ‘гребен на птица’ (DER: 253), но някои по-ранни източници обясняват рум. *creștet* ‘теме’ като производно на *creastă* ‘гребен на птица’ (Скрибан; Чихак

мално, а в географската терминология имат сходни преносни значения. В DELR са идентични дефинициите на общорумънските значения на *creștet* и *creastă*: ‘най-горната заострена част на планинска верига; пресечна линия на склоновете, вододел’ (DELR 1: 163, 165). Може да се предположи, че формалната близост на румънските лексеми *creștet* и *creastă* и близката им семантика в народната географска терминология, като обозначения на най-горната част на изпъкнали форми на релеф, е довела до налагането като най-разпространено на значението ‘планински хребет’ при рум. *creștet* и до изместването на значението ‘планински връх’.

3. Концептуалните метафори, изразени от соматизмите със значение ‘теме’ в народната географска терминология на българския и на румънския език.

В когнитивната лингвистика метафората е считана за явление, принадлежащо едновременно на езика и на мисленето. Тя е основен механизъм, чрез който разбираме абстрактните понятия и чрез който неопределените, нееднородни понятия в нашето мислене се изграждат с термините на по-конкретни обекти и понятия. Като езиково явление, метафората е повърхностно отражение на концептуалната метафора в мисленето (Лейкоф 1993: 244).

В „Metaphors We Live By“ Лейкоф и Джонсън разглеждат англ. *foot* ‘крак’ в съчетанието *the foot of the mountain* ‘кракът на планината’, ‘подножие на планина’, като израз на концептуалната метафора ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК (Лейкоф, Джонсън 1980: 54-55)⁶.

Тази метафора е от типа на онтологичните метафори, които категоризират недискретни обекти, каквито са формите на релефа, като им налагат определени изкуствени граници в пространството (Лейкоф, Джонсън 1980: 25).

1870: 62), което е от лат. *crīsta* ‘гребен, качул на птица’, ‘гребен на шлем’ (ЛБР: 164).

⁶ Лейкоф и Джонсън разглеждат метафората ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК като пример за идосинкретична, несистемна и изолирана метафора. Според авторите, това са метафори, които са много малко представени в езика, от единични компоненти, не взаимодействат с други метафори и нямат значима роля в нашата концептуална система. Те все пак могат да бъдат разширени в субкултурите, а техните неизползвани части да поразжат художествени метафори (Лейкоф, Джонсън 1980: 54–55). От друга страна, тази метафора може да бъде видяна като свързана с метафората ПЛАНИНАТА Е ЖИВОТНО, изразявана в различни езици от термини като бълг. *грѐбен*, рум. *creastă* ‘гребен на птица’, ‘хребет’, англ. *crest* ‘гребен’, ‘грива’, ‘било, хребет’ и т. н. Антропоморфната метафора ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК и зооморфната метафора ПЛАНИНАТА Е ЖИВОТНО могат да се определят като подчинени на биоморфната метафора ПЛАНИНАТА Е ЖИВО СЪЩЕСТВО. Други соматични термини могат да изразяват метафорите ХЪЛМЪТ Е ЖИВО СЪЩЕСТВО (соматизмите със значение ‘глава’, ‘гръб’ и др.), РЕКАТА Е ЖИВО СЪЩЕСТВО (соматизмите със значение ‘уста’) и т. н. Всички тези метафори могат да се разгледат като свързани в системата, обединена от метафората ПРИРОДНИЯТ ОБЕКТ Е ЖИВО СЪЩЕСТВО. От своя страна тя е свързана с универсални метафори като ПРИРОДАТА Е ЖИВО СЪЩЕСТВО и ЗЕМЯТА Е ЖИВО СЪЩЕСТВО.

Аналогични на метафората *foot* ‘крак’, ‘подножие’ в английския език, са и метафоричните употреби на названията на темето в българския и в румънския език в ролята на народни географски термини. Можем да формулираме концептуалните метафори, изразявани от тях, като ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК и ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК.

3.1. Метафората ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК.

В българския език тази метафора се изразява от соматизма *теме* във всички значения на термина, отбелязани в топонимичната литература: ‘гол връх’, ‘гола страна на било’, ‘част от склона, която е под билото’, ‘горна част на било’, а също и в значението ‘най-горната част на планински връх или на височина, обикновено равна или заоблена’, което определихме въз основа на мак. *теме* ‘най-горната заравнена част на планина, заравнен планински връх’ и на актуалната употреба на термина в географския дискурс на съвременния български език.

При някои от значенията – ‘гол връх’ и ‘гола страна на било’ – вероятно прототип на върха, категоризиран като *теме*, е плешивото теме на човека. Допълнителен общ признак при тази метафора е видът на повърхността на обекта. В по-широк контекст на употребата на термина тази метафора се изразява и от определението *гол*, което влиза в асоциативните полета на двата термина *теме* и *връх* – срв. съчетанията *голо теме* ‘плешиво теме’ и в *гол връх* ‘връх без растителност’, тук със значението на *гол* ‘(за местност) който е без никаква растителност (дървета, храсти, трева и под.) или е почти без растителност’ (РБЕ).

Рум. *creștet* ‘теме’ също изразява метафората ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК във всичките си значения: ‘остър връх (на планина, скала, дърво и др.)’, ‘най-високата точка, връх (на планина, скала и др.)’, ‘планински връх’, ‘хребет, било’, ‘най-горната заострена част на планинска верига; пресечна линия на склоновете; вододел’.

3.2. Метафората ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК.

Тази метафора е много сходна на метафората ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК и понякога трудно може да се разграничи от нея, доколкото планината е вид възвишение⁷. От друга страна, в дефинициите на значенията на народните географски термини често се прави разлика между планината и други изпъкнали форми. Тук в категорията на метафората ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК ще включим значенията, описващи различни изпъкнали форми на

---

⁷ Срв. значението на думата *планина* в РБЕ: ‘естествено земно възвишение с огромни размери, височина над 600 м, което има подножие, склон, било и върхове, разнообразна етажирана дървесна растителност в зависимост от височинните си пояси, влияещо върху климата на областта, където е разположено и което е важен източник на вода (РБЕ).

релеф, по-малки от планина, които изразяват подчинени метафори като ХЪЛМЪТ Е ЧОВЕК, СКАЛАТА Е ЧОВЕК и др.

Към метафората ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК можем да отнесем значението на бълг. *тѐме* 'най-горната част на планински връх или на височина, обикновено равна или заоблена'. Вероятно останалите изброени по-горе значения също могат да се отнасят както за планински върхове и била, така и за горните части на по-малки възвишения.

В румънския език метафората ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК се изразява от рум. *creștet* 'теме' в значението 'къс остър хребет на височина' и в по-широките значения, които се отнасят едновременно за планини и за по-малки изпъкнали форми: 'остър връх (на планина, скала, дърво и др.)', 'най-високата точка, връх (на планина, скала и др.)', 'хребет, било', 'пресечна линия на склоновете; вододел'.

4. Заключение.

Названията на темето в българския и в румънския език представят някои семантични разлики както в ролята си на соматизми, така и в ролята си на метафорични ентопици. Съществува известна разлика в съдържанието на понятието 'теме' в българския и в румънския език. В българския език понятието 'теме' обхваща горната или горната и задната част на главата, т. е. цялата площ на двете теменни кости на черепа, а в румънския се отнася за едно от двете места, които могат да се определят като 'връх на главата' – фонтанелата като най-високата точка на човешкото тяло, както подсказва етимологията на термина *creștet* 'теме', или мястото, където косата „се завърта“.

Разликата в основните значения на румънския и на българския соматизъм е причина за разликите в преносните им значения в народната географска терминология: и двата термина обозначават горната част на изпъкнали земни форми, но с различни конкретни характеристики – бълг. *тѐме* обикновено описва равни или заоблени повърхности, а рум. *creștet* 'теме' – остър връх или хребет.

Румънският соматизъм *creștet* 'теме' е най-широко разпространен в народната географска терминология със значението 'хребет'. Този факт вероятно се дължи на контаминацията на термина с рум. *creastă* 'гребен на птица', 'хребет'.

Семантичните разлики между названията на темето в българския и в румънския език са относително малки и не са отразени на нивото на изразяваните от тях концептуални метафори ПЛАНИНАТА Е ЧОВЕК и ВЪЗВИШЕНИЕТО Е ЧОВЕК.

По-съществена е разликата в употребата на названията на темето в двата езика в качеството им на народни географски термини. В румънския език метафоричният народен географски термин *creștet* 'теме', 'връх', 'хребет' е

широко разпространен както в диалектите, така и в книжовния език, включително в ежедневно-битовата реч и в научния географски дискурс. Българският соматизъм *теме* се среща по-рядко в топонимията, следователно по-рядко се отбелязва като народен географски термин, а извън диалектите се среща в ограничени области – в географския дискурс и в планинарския жаргон. Тази употреба на бълг. *теме* не е отразена от българската лексикография.

Съкращения

МИ – местно име
стслав. – старославянски
сттюрк. – старотюркски

Библиография

- БЕР: *Български етимологичен речник*. Т. I-, София, 1971-.
- БАР: *Българско-английски речник*. Т. 1, 2. София, 1988.
- Велев 2009: Велев, В. *Местните имена в Брезнишко*. Велико Търново, 2009.
- Видоески 1999: Видоески, Б. *Географската терминологија во дијалектите на македонскиот јазик*. Скопје, 1999.
- Геров: Геров, Н. *Речник на българския език*. Т. 1–5. Пловдив, 1895–1904.
- Григорян 1975: Григорян, Э. А. *Словарь местных географических терминов болгарского и македонского языков*. Ереван, 1975.
- Димитрова-Тодорова 1987: Димитрова-Тодорова, Л. *Анатомичната лексика в българската географска терминология и в българската топонимия – Език и литература*, XLII/6, София, 1987, 109–124.
- Димитрова-Тодорова 1988: Димитрова-Тодорова, Л. *Български географски термини и топоними по части от тялото на човека и животните*. – В: *Втори международен конгрес по българистика. Доклади*. Т. 5. *Диалектология и ономастика*. София, 1988, 259–266.
- Емилиянова 2015: Емилиянова, Б. *Метафорични значения на соматизма *теме* в географската лексика на българския език*. – В: *Балканите – език, история, култура*. Т. 4. Велико Търново, 2015, 602–608.
- ЕСУМ: *Етимологичний словник української мови*. Том I–V. Київ, 1982–2006.
- Ефремова 2015: Т. Ф. Ефремова. *Современный толковый словарь русского языка*. At <http://www.slovoblog.ru/efremova> (accessed 28 October 2015).
- Ковачев 2013: Ковачев, Н. *Географските имена в Ловешки окръг*. Велико Търново, 2013.
- ЛБР: Войнов, М., А. Милев. *Латинско-български речник*. София, 1990.
- Лейкоф 1993: Lakoff, G. *The contemporary theory of metaphor*. – In: A. Ortony (ed.), *Metaphor and Thought*, 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 1993, 202–251.
- Лейкоф, Джонсън 1980: Lakoff, G., M. Johnson. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 1980.
- Ликовски 2011: Ликовски, Н. *Топонимията на Софийско*. София, 2011.

- Малко 1974: Малко, Р. Н. *Географическая терминология чешского и словацкого языков (на общеславянском фоне)*. Минск, 1974.
- Михайлова 2008: Михайлова, Д. *Местните имена в Ботевградско*. София, 2008.
- Мултитран: *Электронный словарь Мультитран*. At <http://www.multitrans.ru/c/m.exe?a=1> (accessed 28 October 2015).
- Мурзаев 1974: Мурзаев, Э. М. *Очерки топонимики*. Москва, 1974.
- Мурзаев 1984: Мурзаев, Э. М. *Словарь народных географических терминов*. Москва, 1984.
- РБЕ : *Речник на българския език*. Т. 1-. София, 1977-. At <http://ibl.bas.bg/rbe/> (accessed 22 October 2015).
- Скрибан 2015: Scriban, A. *Dicționarul limbii românești*. Iași, 1939. At <http://dexonline.ro/> (accessed 28 October 2015).
- СТРБЕ: *Съвременен тълковен речник на българския език*. Велико Търново, 1994.
- Фасмер 1964–1973: Фасмер, М. *Этимологический словарь русского языка*. Т. I–IV. Москва, 1964–1973.
- Черних 1999: Черных, П. Я. *Историко-этимологический словарь современного русского языка*. Т. 1, 2. Москва, 1999.
- Чихак 1870: Cihac, A. *Dictionnaire d'étymologie daco-romane. Éléments latins, comparés avec les autres langues romanes*. Francfort am Main, 1870.
- Шаиняну 2015: Șăineanu, L. *Dicționar universal al limbii române*. Ediția a VI-a, 1929. At <http://dexonline.ro/> (accessed 28 October 2015).
- DELL: Ernout A., A. Meillet. *Dictionnaire étymologique de la langue latine*. Paris, 1959.
- DELR: *Dicționarul entopic al limbii române*. V. 1, 2. Craiova, 2009, 2010.
- DEX: *Dicționarul explicativ al limbii române*. Univers enciclopedic, București, 1998. At <http://dexonline.ro/> (accessed 28 October 2015).
- DLR: *Dicționarul limbii române*. Т 1–14. București, 1907–2000.
- DLRLC: *Dicționarul limbii române literare contemporane*. Vol. 1–4. București: Editura Academiei RPR, 1955–1957. At <http://dexonline.ro/> (accessed 28 October 2015).
- DUILR: *Dicționarul universal ilustrat al limbii române*. V. 1–12. Litera, 2010–2011.
- Enciclopedia De Agostini: *L'Enciclopedia De Agostini online*. At <http://www.sapere.it/sapere/enciclopedia.html> (accessed 28 October 2015).

email: bo.mihaylova@gmail.com